

Agresija na prostor: U divljim vikendaškim naseljima u Istri borave deseci tisuća ljudi, bespravni graditelji uzurpirali stotine hektara zemljišta

tris.com.hr/2021/07/agresija-na-prostor-u-divljim-vikendaskim-naseljima-u-istri-borave-deseci-tisuca-ljudi-bespravni-graditelji-uzurpirali-stotine-hektara-zemljista/

Aleksandar Tešić

July 23, 2021

Pošast bespravne gradnje eskalira i u Istri koja u hrvatskim okvirima važi za kulturnu, civiliziranu i uljudenu, a percipira kao uređena. Na našem turistički najrazvijenijem poluotoku bilježimo standardnu nezakonitu gradnju bez dozvola ali i mnoge slučajeve uzurpacije pomorskog dobra zbog kojih nitko osim uzurpatora i njihovih gostiju ne može pristupiti stotinama hektara uzobalnog zemljišta. Česta su pojava u istarskom priobalnom prostoru i divlja vikendaška naselja na šumskim i poljoprivrednim zemljištima izvan građevinskih zona na kojima se nelegalno boravi najprije u kamp-kućicama, a onda i u montažnim objektima i izgrađenim građevinama.

Bespravno postavljene barijere kojima su uzurpatori protuzakonito ogradili javne površine na pomorskom dobru koje bi trebale biti dostupne svima nama presijecaju čitavu umašku obalu. Pojedinci su bahato prisvojili pomorsko dobro, onemogućili drugima pristup ili prolazak, a na svako upozorenje da to što rade nije legalno niti prihvatljivo ponašanje,

reagiraju najčešće uvredama i prijetnjama svima koji se suprotstave nasilnoj uzurpaciji. Ima među njima i domaćih no uglavnom su u pitanju strani državljani. Lokalne vlasti procjenjuju da je bespravno sagrađeno oko 2.000 objekata, mahom na poljoprivrednim zemljištima na kojima bez ikakvog reda niču bespravna vikendaška naselja. Uzurpatori su toliko bahati da su protuzakonito probili putove i sazdali stepeništa od njihovih objekata do mora odnosno plaža na koje nemaju koncesiju a koje smatraju svojim vlasništvom, kao i privezišta za jahte i brodice koje su protupravno betonirali, i sve to ogradili i na betonskim podestima uz more napisima označili tko je uzurpirao koje kupalište.

Foto: TRIS/A.Tešić, ilustracija

Nered u prostoru lokalne vlasti uredno prijavljuju nadležnim inspekcijama, a **Vili Bassanese**, gradonačelnik **Umaga**, ne može se načuditi neučinkovitosti države, što te inspekcije i kada izađu na teren ne uspijevaju riješiti problem, a i što su pojedini bespravni graditelji toliko bahati da nakon što građevinska inspekcija zaustavi gradnju, sami miču tabele sa napisima o zabrani i nastavljaju dalje.

Tri vrste agresije na prostor

-Umag, kao i cijela **Istra**, zbog svojih komparativnih prednosti podložna je bespravnoj gradnji, uzurpaciji pomorskog dobra i jednom vidu agresije na prostor kojom pojedinci otimaju pravo svima da taj prostor koriste pod jednakim uvjetima, unatoč činjenici da se radi o pomorskom dobru i općem dobru u javnoj uporabi. Uz klasičnu bespravnu gradnju postoji problematika uzurpiranja javnog dobra. Najviše se radi o pomorskom dobru, pa tako trenutno od 45 kilometara umaške obale, dijelu obale duljine desetak kilometara

uopće se ne može pristupiti. Postoje stotine hektara zemljišta koja su jednostavno nedostupna i ograđena. Treća vrsta agresije na prostor su šumska i poljoprivredna zemljišta van građevinskog obuhvata koja se prodaju i koriste kao vikend parcele. Deseci tisuća ljudi na njima u Istri borave nelegalno, bilo to u kamp-kućicama, montažnim objektima ili nelegalnim građevinama – govori **Bassanese**, nazivajući prostor draguljem i bogatstvom, a bespravnu gradnju i uzurpacije karcinomom društvene nebrige i lošeg sustava koji razara održivu budućnost, okoliš i poštenje civiliziranih građana koji se drže zakona.

Foto: Grad Umag, gradonačelnik Vili Bassanese

Nove pokušaje bespravne gradnje bilježe i u **Rovinju**, sve veći broj slučajeva parcelacije poljoprivrednog ili šumskog zemljišta na čestice koje svojom površinom i matricom ne odgovaraju planskoj namjeni prostora. Iako je parcelacija poljoprivrednog zemljišta zakonski dozvoljena, rovinjske vlasti kažu da se podjela poljoprivrednih i šumskih terena u više manjih izvodi s namjerom gradnje na površinama koje nemaju građevinsku namjenu već su namijenjene poljoprivredi ili su u naravi šuma. Navode i da je iskustvo pokazalo kako takva praksa rezultira pojavom čitavih naselja bespravnih objekata kojima se vrši težak oblik nepovratne devastacije prirodnih i poljoprivrednih resursa te kao takav nije u skladu s njihovom politikom održivog razvoja.

Foto: TZ Rovinj, ilustracija

-Već smo u bezbroj navrata zatražili interveniranje od strane Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva graditeljstva kako bi se taj dugogodišnji problem jednom zauvijek zaustavio kako bi se zaštitilo ono najvrednije što imamo ali i osiguralo poštivanje i provođenje zakona na kojima se naša država temelji. No, obećanja od strane oba ministarstva kako će se poduzeti potrebne radnje kojima bi se zaustavila bespravna gradnja ostala su nažalost samo mrtvo slovo na papiru. Nažalost, nedjelovanja državnih institucija naposljetku pogoduje postupanju mimo zakonskih propisa koje na taj način prolazi nekažnjeno. Smatram kako ćemo i dalje bilježiti porast takvih slučajeva dokle god država ne bude reagirala kažnjavanjem bespravnih graditelja, no najviše žalosti činjenica što će posljedice takvih čina najviše osjetiti buduće generacije kojima u nasljedstvo ostavljamo devastiran okoliš – kaže rovinjski gradonačelnik **Marko Paliaga**.

U civiliziranim zemljama sustav funkcionira

Negoduje i gradonačelnik Umaga na državnu politiku koja nije izgradila sustav koji omogućuje razvoj i održivo štiti prostor, prostornim planiranjem, zakonima i aktima koji određuju proceduru propisujući načine ponašanja, jednake mogućnosti za sve, ali i onemogućuje da bilo tko na nasilan način uzurpira i krade prostor koji predstavlja vrijedni zajednički resurs.

-U civiliziranoj i uređenoj zemlji u kojoj su institucije posložene u jedan vertikalni sustav u kojem se u svakom trenutku točno zna tko i za što je odgovoran i nadležan, navedeni problemi uopće ne postoje. Njihov sustav funkcionira. Upravo zbog nefunkcioniranja našeg sustava i neodgovornosti sudionika u istome, išlo se linijom manjeg otpora te se dogodio zakon o legalizaciji što smatram da je nešto najlošije što se moglo dogoditi na

prostoru naše domovine. Taj zakon je udar na struku prije svega prostornih planera, kao i udar na infrastrukturu koja nije i ne može biti riješena. Taj zakon generira niz komunalnih, životnih i financijskih problema koji se neće godinama riješiti. Udar je to na civilizirani ustroj, na održivi i budući razvoj. Upitajmo se zbog čega i zbog koga? Zbog onih koji su kršili zakone i onih koji u sustavu nisu radili svoj posao, a zbog raznih interesa. Tko ispašta? Oni koji su poštteni i drže se zakona te oni koji svoj posao rade poštujući pravila definirana sustavom – ogorčen je **Bassanese** koji je objavio rat s uzurpatorima istarskog prostora.

Foto: Grad Umag, projekcija dijela Umaške morske promenade

U nedostatku ingerencije i mogućnosti rješenja svih uzurpiranih površina, zbog sporih procedura i zakonskih ograničenja, umaške vlasti započele su s projektom izgradnje Umaške morske promenade, betoniranog puta uz samu obalu mora koji bi se trebao protezati u dužini od četrdesetak kilometara umaške obale i postati **najveća obalna šetnica na Jadranu**. Ideja je da će se time najučinkovitije omogućiti svima, i pod jednakim uvjetima, da koriste najljepše dijelove umaške obale. U planu je usput urediti i plaže i okoliš s pratećim objektima za rekreaciju, rasonodu, sport i slobodno vrijeme i u otprilike osam godina uložiti oko 50 milijuna kuna.

Izgradnja šetnice stvara novi problem

Namjeru rješavanja problema bespravnog prisvajanja obale istarski su ekolozi pohvalili no građanska inicijativa **Zeleni Umag** i udruga **Naši ljudi – Gente Nostra** uz podršku udruge **Zelena Istra** upozorili su i da se planom izgradnje betoniranog 45 kilometara

dugog i tri metra širokog puta kreira novi problem, veći od problema neovlaštenog korištenja pomorskog dobra, te traže organiziranje javne rasprave na kojoj će se razmotriti prednosti i mane.

Foto: Grad Umag, Umaška morska promenada

-Umag se ne može pohvaliti razvijenom zelenom infrastrukturom, naročito ne u priobalju koje je platilo danak turizmu. Malo je očuvanih dijelova prirode i njih je potrebno sačuvati i unaprijediti. Ova se inicijativa zalaže za očuvanje tih malobrojnih preostalih netaknutih dijelova prirode i stoga predlaže da se kod projekta šetnice na tim dijelovima odustane od betoniranja i asfaltiranja staze, postavljanja rasvjete i rezanja stabala, već samo da se put nasipa prirodnim šljunkom, a biljke, stabla i grmovi obrezuju minimalno tamo gdje je to potrebno za slobodan prolaz u širini pješačke staze. Svaka urbanizacija i izgradnja infrastrukture potiče daljnju urbanizaciju i dodatne turističke sadržaje uz samu obalu. Stoga je iz projekta potrebno izdvojiti malobrojne još uvijek očuvane dijelove prirode – smatraju ekolozi, upozoravajući i da se pod izgovorom uređenja uništava priobalni pojas kojeg ugrožava i niveliranje neravne stjenovite obale da bi se dobile površine pogodne za kupače. Zaključuju da bi se izgradnjom puta uz more na dijelovima obale uništio biljni i životinjski svijet, da bi se neke od preostalih prirodnih plaža pretvorile u umjetne betonske i pješčane plaže i da bi sterilno hortikulturno uređenje zamijenilo prirodnu floru i uništilo staništa.

Članak sufinanciran sredstvima Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti
